

"Dabas dizaina parka" Saulkrastu pilotteritorijā attīstības scenārijs

Saulkrastu pilotteritorijas attīstības scenārija apraksts par iespējamām izmaiņām pilotteritorijas zemes segumā un infrastruktūrā ir sagatavots, ņemot vērā Dabas dizaina parka izveides ieceri Saulkrastu pilotteritorijā. Dabas dizaina parka iecere tiek izstrādāta "LIFE EcosystemServices" projekta ietvaros. Šajā attīstības scenārijā ietvertie risinājumi nav uzskatāmi par Dabas dizaina parka izveides koncepciju/projektu (detalizētu koncepciju un tehniskos risinājumus paredzēts izstrādāt projekta LIFE "EcosystemServices" ietvaros 2016.gada vasarā). Scenārija apraksts ir hipotētiska attīstības iecere, kura var ietekmēt dotās teritorijas ekosistēmu pakalpojumu nodrošinājumu. Scenārija izstrādes mērķis ir raisīt iesaistīto pušu diskusiju un apsvērumus projekta tālākā ieviešanā, lai identificētu un izvērtētu iespējamās ietekmes.

1 Vispārējs teritorijas attīstības ieceres apraksts un atbilstoši tam nepieciešamās funkcionālā zonējuma izmaiņas

Dabas dizaina parka ilgtermiņa attīstības mērķis ir sniegt sabiedrībai priekšstatu par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām un dabas objektiem – tai skaitā Saulkrastu Balto kāpu, un tajos notiekošajiem dabas procesiem, kā arī veicināt noteiktu sabiedrības mērķgrupu izglītošanu. Dabas dizaina parkā iecerēts ar vizuālās mākslas un dizaina līdzekļiem attēlot cilvēka un dabas savstarpējo saistību un mijiedarbību, kā arī rosināt teritorijas apmeklētājus izprast piekrastes biotopu sniegtos ekosistēmu pakalpojumus. Vienlaicīgi Dabas dizaina parka izveidošanas mērķis ir arī veicināt dabas teritoriju izmantošanu rekreācijai.

Teritorijā, kas atrodas Baltās kāpas - iecienīta Saulkrastu iedzīvotāju un pilsētas apmeklētāju objekta - tuvumā, iecerēts izveidot parku. Lai paaugstinātu teritorijas tūrisma resursa kapacitāti, iecere paredz ne vien veikt atbilstošu teritorijas labiekārtojumu, bet parka teritorijā uzstādīt vides dizaina objektus. Parka teritoriju plānots pievienot dabas parkam "Piejūra" (NATURA2000 teritorija). Dabas dizaina parka teritorija kā apskates objekts tiks iekļauta iniciatīvās kā EuroVelo 13 starptautiskais velomaršruts, starptautiskais garo distanču tīkla, kas savieno Eiropas jūru piekrasti, posms E9, un citās.

Lai nodrošinātu plānotās rekreācijas funkcijas radīto antropogēno slodžu pietiekamu pārvaldību Dabas dizaina parka teritorijā, visa veida apmeklētāju plūsmas organizējamās īpaši šim nolūkam aprīkotās vietās - labiekārtotos celiņos un takās, skatu un atpūtas laukumos. Skatu laukumi ir plānotas kā vietas, kur vērojama apkārtējā ainava, un tie veidojami vietās, kas precīzi tiks izvēlētas turpmākajā projektēšanas un plānošanas procesā. Atpūtas laukumi ir plānotas kā vietas, kur izvietot vides dizaina objektus, izvietot aprīkotas piknika vietas, bērnu rotaļu laukumu un sabiedriskās tualetes. Atpūtas laukumu detalizēts plānojums tiks izvēlēts turpmākajā projektēšanas un plānošanas procesā. Celiņu, taku un laukumu labiekārtojumā izmantojami videi draudzīgi materiāli, tie projektējami tā, lai tie būtu piemēroti personām ar funkcionāliem traucējumiem.

Izvērtējot iespējamās antropogēnās slodzes ietekmes uz biotopiem un iespējamo teritorijas attīstības potenciālu, Dabas dizaina parkā esošie biotopi piemēroti šādām rekreatīvām funkcijām:

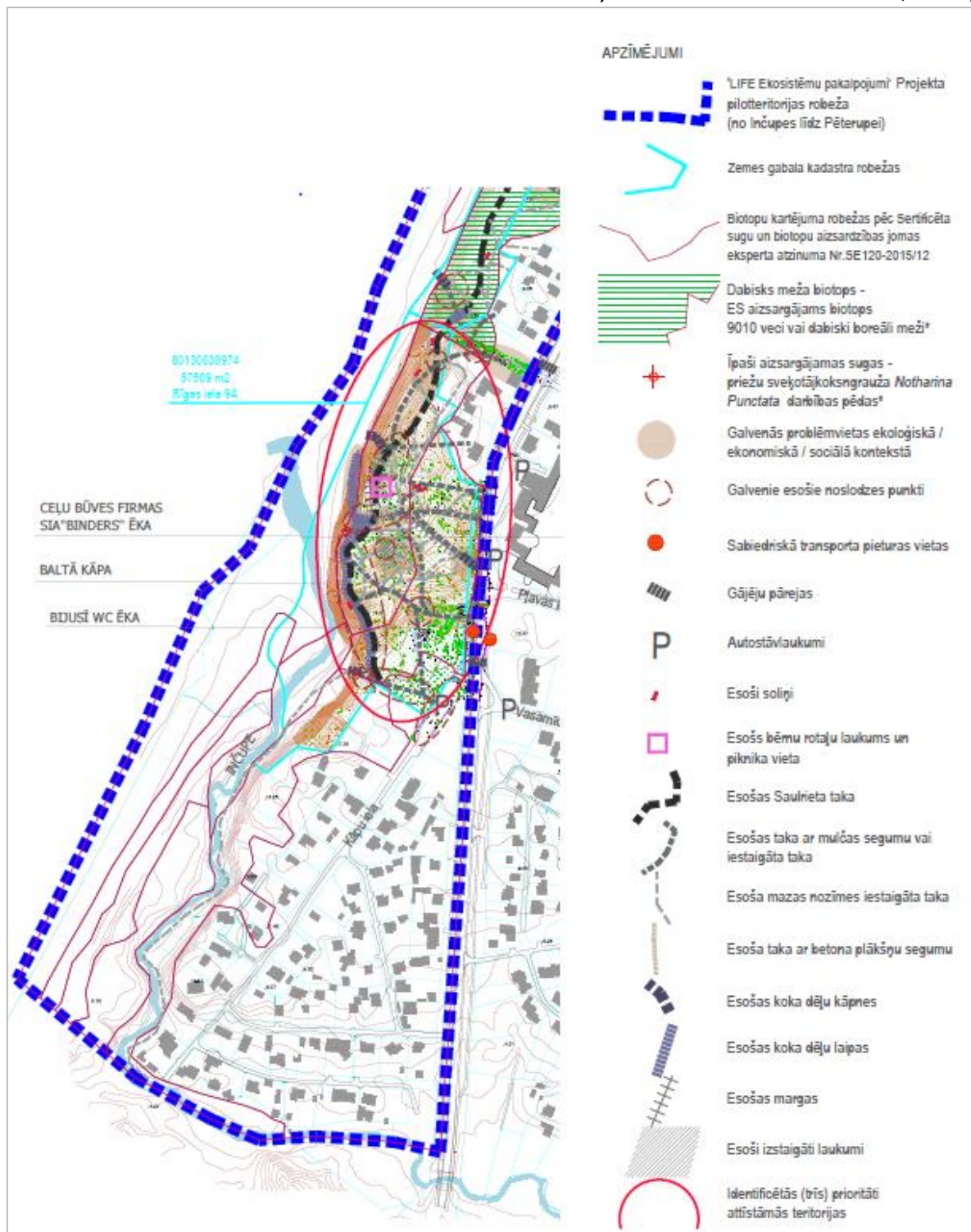
- mežainās piejūras kāpas ir piemērotas labiekārtotu celiņu, taku un atpūtas laukumu izveidošanai;
- pludmales zona ir piemērota labiekārtotu gājēju taku izvietošanai.

Papildus rekreācijai piemērotām teritorijām teritorijas attīstības veicināšanai ir nepieciešams paredzēt apbūves teritorijas, kurās būtu iespējams izbūvēt sabiedriskās ēdināšanas objektus un tirdzniecības objektus ar kopējo platību līdz 50 m², aktīvās atpūtas vajadzībām nepieciešamās ēkas un būves, tai skaitā inženiertehnisko infrastruktūru.

Atbilstoši Dabas dizaina parka attīstības mērķim nepieciešams veikt grozījumus Saulkrastu pašvaldības teritorijā spēkā esošā Saulkrastu novada teritorijas plānojuma 2012. – 2024. gadam Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos.

Projekta LIFE "EcosystemServices" ietvaros 2015-2016. gadā ir veikta Dabas dizaina parka teritorijas detalizēta analīze, kā arī identificēta tam pieguļošās teritorijas esošā izmantošana, kas attēlota 1.attēlā.

1.attēls. Dabas dizaina parka un tam pieguļošās teritorijas analīze. Projekta LIFE "EcosystemServices" darba materiāli, 2016.gads.

2 Aptuvenais robežu apraksts un attīstības priekšnosacījumu vispārīgs raksturojums

Saulkrastu pilotteritorijas daļa, kas tiek plānota attīstīt kā Dabas dizaina parks, atrodas Saulkrastu pilsētā, kvartālā starp Kāpu ielu, Rīgas ielu un Inčupes labo krastu, kur tā vienlaikus robežojas ar dabas parka "Piejūra" teritoriju.

Teritorijas izmantošanu ietekmē ierobežojumi, kas izriet no teritorijā esošās Rīgas jūras līča krasta kāpu aizsargjoslas. Pilotteritorija atrodas 1 neizmantota ēka, labiekārtotas gājēju takas, labiekārtots skatu laukums Baltajā kāpā, netālu no Kāpu un Rīgas ielu stūra atrodas autostāvvietā. Zemes īpašumtiesības pieder pašvaldībai. Zemes vienību izvietojums un to struktūra Dabas dizaina parka teritorijā attēlota 2.attēlā.

2.attēls. Zemes vienību izvietojums un struktūra.. Valsts Zemes dienesta dati,

<https://www.kadastrs.lv/#result>

3 Attīstības ieceres telpiskā struktūra

Dabas dizaina parka telpiskās struktūras centrs tiek plānots netālu no Kāpu un Rīgas ielu krustojuma, kur pašreiz atrodas autostāvlaukums un kur ir plānots izvietot galvenās apkalpojošās funkcijas un organizēt transporta un gājēju plūsmas visā Dabas dizaina parka teritorijā.

Rīgas un Kāpu ielas krustojumam pieguļošā teritorijā tiek plānots rekonstruēt esošo autostāvlaukumu, to paplašinot, papildus labiekārtojot un ierīkojot sabiedriskās ēdināšanas/

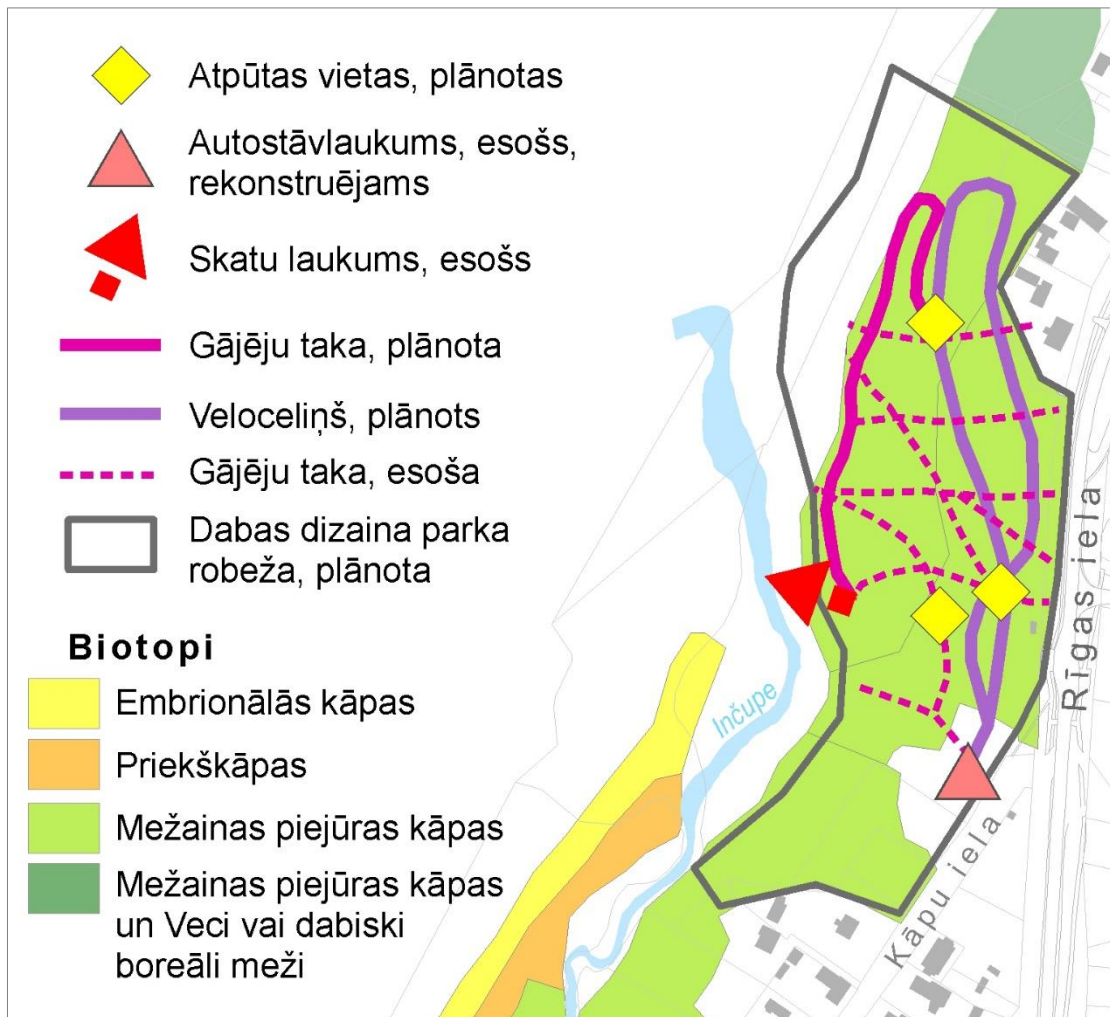
tirdzniecības objektus un dažāda veida inventāra nomas ēkas un būves ar kopējo apbūves laukumu līdz 50 m².

No autostāvvietas papildus jau esošajām gājēju takām tiek plānotas jaunas gājēju takas, kuru caurlaidība un labiekārtojuma līmenis paredzēti gājēju kustībai (pastaigas, nūjošana, skriešana utml.) un atsevišķs, nošķirts veloceliņš. Tiek saglabāti esošie labiekārtotie gājēju celiņi un esošais skatu laukums Baltajā kāpā.

Vismaz trīs vietās tiek veidoti īpaši labiekārtoti atpūtas laukumi, kuros ir iespējams uzstādīt vides dizaina objektus un izveidot aprīkotas piknika vietas, bērnu rotaļu laukumus, labiekārtojuma elementus (kā soliņi, atkritumu urnas) un attiecīgo sanitāro infrastruktūru (kā sabiedrisko tualeti, atkritumu savākšanu).

Dabas dizaina parka attīstības ieceres telpiskā struktūra attēlota 3.attēlā.

3.attēls. Dabas dizaina parka attīstības ieceres telpiskā struktūra. (©G.Smilga, 2016.gads)

4 Prognoze par sagaidāmo apmeklētāju skaita pieaugumu

Prognozējot apmeklētāju skaitu Dabas dizaina parka teritorijā, tika identificētas 2 mērķgrupas:

- Saulkrastu pilsētas iedzīvotāji;
- Saulkrastu pilsētas viesi.

Atbilstoši Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes sniegtajai informācijai, 2015.gada 1.janvārī ¹ Saulkrastu novada iedzīvotāju skaits ir 6194 iedzīvotāji. Pieņemot, ka vismaz 0,5% no Saulkrastu novada iedzīvotājiem ir interese par rekreāciju nedēļas nogalē, sagaidāms, ka 2016. gadā teritoriju nedēļas nogalē apmeklēs vismaz 35 viesi.

Saulkrastu pludmales maksas stāvlaukumos ir reģistrēti 20677 apmeklētāji ². Pieņemot, ka 1% no apmeklētājiem ir interese par rekreāciju Dabas dizaina parkā, sagaidāms, ka teritoriju apmeklēs 205 apmeklētāji dienā.

Prognozējams, ka Dabas dizaina parka teritoriju maksimāli var apmeklēt līdz 240 apmeklētājiem dienā.

5 Transporta un gājēju plūsmu apkalpošanai nepieciešamās infrastruktūras izvietojums (t.sk. – aptuvenais kopgarums, cik lielas aptuvenās platības) un kapacitāte

Autostāvvietu skaita aprēķins tiek veikts, parka apmeklētāju skaitu 240 izdalot ar 5 (vienas vieglās automašīnas braucēju skaits). Dabas dizaina parka autostāvlaukumā nepieciešamas 48 autostāvvietas vieglajām automašīnām. Vienai stāvvietai un apgriešanās laukumam (izmēri : 2,5 m * 12 m) nepieciešamā platība ir 30 m².

Autostāvlaukums 48 vietām aizņem 1440m².

Gājēju takas ir aptuveni 500 m garas, platums- 2 m. Kopējā platība 1000 m².

Veloceliņš ir aptuveni 1000 m garš, platums- 1,5m. Kopējā platība 1500 m².

6 Apraksts par visa veida jaunu objektu izvietojumu un to aptuveno platību

Apbūves objekts pie autostāvlaukumiem - līdz 50m² un to apkalpošanai nepieciešami atklātie laukumi- 50m², kopā 100 m².

Atpūtas laukuma platība - līdz 200 m².

7 Inženiertehniskās infrastruktūras izvietojums.

Gājēju taka noteiktos posmos ir jāaprīko ar apgaismes elementiem, jāizbūvē elektrotīkli atsevišķos gadījumos iespējams izmantot atjaunojamo enerģiju ražojošas iekārtas. Jāizveido infrastruktūra atkritumu savākšanai.

Skatu laukums ir jāaprīko ar apgaismes elementiem un jāizbūvē elektrotīkli. Atsevišķos gadījumos iespējams izmantot atjaunojamo enerģiju ražojošas iekārtas. Jāizveido infrastruktūra atkritumu savākšanai.

Atpūtas laukumi – jāaprīko ar pārvietojamiem sanmezgliem un apgaismes elementiem (iespējams izmantot atjaunojamo enerģiju ražojošas iekārtas). Jāizveido infrastruktūra atkritumu savākšanai.

Apbūves objektiem nepieciešama elektroapgāde, ūdensapgāde un notekūdeņu savākšana. Jāizveido infrastruktūra atkritumu savākšanai.

¹ http://www.pmlp.gov.lv/lv/assets/documents/statistika/01.01.2015/ISPV_Pasvaldibas_iedzivotaju_skaita.pdf

² Apmeklētāju plūsmas dinamika un potenciāls Baltijas jūras piekrastē Saulkrastu novadā. Darba materiāls. Andris Klepers, 2016